

26. 8. 2015

ID: 98711

Nakládání s majetkem nezletilých

Podání žaloby proti státu z důvodu tvrzené majetkové a nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem v souvislosti s nakládáním s majetkem nezletilého se týká oblasti správy majetku nezletilého dítěte a nelze je považovat za běžnou záležitost, jež by svou povahou patřila do běžné správy jeho majetku. Proto i pro podání žaloby proti státu z důvodu tvrzené majetkové a nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem je třeba schválení opatrovnického soudu podle ustanovení § 179 o.s.ř.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 4696/2014, ze dne 29.4.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobců a) nezletilé S. B., a b) nezletilého M. B., právně zastoupených Mgr. M.B., advokátem se sídlem Ú.n.O., a c) M. B., zastoupené obecným zmocněncem Ing. M. B., proti žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem v P., o zaplacení částky 64.570,- Kč, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 10 C 162/2013, o dovolání žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. března 2014, č.j. 11 Co 22/2014-17, tak, že dovolání žalobců se zamítá.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 2 (dále jen „soud prvního stupně“) usnesením ze dne 5. listopadu 2013, č.j. 10 C 162/2013-11, rozhodl o zastavení řízení o zaplacení částky ve výši 64.570,- Kč z titulu nesprávného úředního postupu v řízení vedeném u Okresního soudu ve Svitavách pod sp. zn. 7 C 21/2010 a následném odvolacím řízení. Odvolací soud uvedl, že z žaloby není zjevné, zda došlo ke schválení podání žaloby za nezletilé soudem, a vyzval k odstranění této vady. Zákonný zástupce nezletilých na tuto výzvu reagoval s tím, že se domnívá, že schválení žaloby soudem není nutné a vadu neodstranil. Soud prvního stupně tak řízení podle ustanovení § 104 odst. 2 o. s. ř. mezi žalobci a) a b) a žalovanou zastavil.

Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) usnesením ze dne 14. března 2014, č.j. 11 Co 22/2014-17, usnesení soudu prvního stupně potvrdil, když se zcela ztotožnil s právním posouzením věci soudem prvního stupně.

Proti usnesení odvolacího soudu podali žalobci (dále jen „dovolatelé“) řádné a včasné dovolání, jehož přípustnost spatřují v ustanovení § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, neboť rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky procesního práva, která dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu nebyla řešena a soudy nižších stupňů ji posuzují rozdílně. Dovolatelé poukazují na to, že soudy nesprávně aplikovaly ustanovení § 179 o. s. ř., kdy se domnívají, že není třeba k podání žaloby za nezletilé schválení soudem a poukazují na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 2011, sp. zn. 21 Cdo 856/2011, s tím, že tato žaloba nemůže nijak zasáhnout negativně do majetkové sféry nezletilých, naopak negativním zásahem by mohlo být nepodání této žaloby. Dovolatelé proto navrhli, aby Nejvyšší soud obě usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu, dále jen „o. s. ř.“) věc projednal podle hlavy třetí, části čtvrté o. s. ř. (ve znění účinném od 1. 1. 2013, a to s ohledem na ustanovení § 243f odst. 2 o. s. ř. ve spojení s čl. II. bod 7 zákona č. [404/2012](#) Sb.), bez

nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.).

Jelikož napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 3. ledna 2014, Nejvyšší soud jako soud dovolací (dále jen „dovolací soud“) dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb.) - dále jen „o. s. ř.“

Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř.

Nejvyšší soud se proto dále zabýval otázkou přípustnosti a důvodnosti dovolání.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání dovolatelů týkající se otázky, zda je nutné schválení opatrovnického soudu ve smyslu ustanovení § 28 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák“) k podání žaloby proti státu z důvodu tvrzené majetkové a nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem ve smyslu zákona č. [82/1998](#) Sb. shledal dovolací soud přípustným, neboť uvedená otázka dosud nebyla v úplnosti v rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu vyřešena.

Podle hlavy II. - ustanovení přechodných a závěrečných - dílu 1 - přechodných ustanovení - oddílu - všeobecných ustanovení - § 3028 odst. 1, 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „o.z.“), tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti. Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Protože žaloba byla nezletilými podána dne 29.8.2013, tedy před 1.1.2014, postupoval dovolací soud při posouzení otázky jednání za nezletilé podle příslušných ustanovení obč. zák. a zákona č. [94/1963](#) Sb., o rodině (dále jen „zákon o rodině“), který byl zrušen k 31.12.2014 (§ 3080 bod 132. o.z.).

Podle § 20 odst. 1 o. s. ř. může každý před soudem jako účastník samostatně jednat v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti.

Podle ustanovení § 9 obč. zák. nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jejich věku.

Podle ustanovení § 26 obč. zák. nejsou-li fyzické osoby k právním úkonům způsobilé, jednají za ně jejich zákonní zástupci.

Podle ustanovení § 27 odst. 1 obč. zák. kdo je zákonným zástupcem nezletilého dítěte, upravuje zákon o rodině.

Podle ustanovení § 36 zákona o rodině, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rodině“), rodiče zastupují dítě při právních úkonech, ke kterým není plně způsobilé.

Podle ustanovení § 37a zákona o rodině spravují rodiče jmění dítěte s péčí řádného hospodáře.

Podle ustanovení § 28 obč. zák. zákoníku jsou-li zákonní zástupci povinni též spravovat majetek těch, které zastupují, a nejde-li o běžnou záležitost, je k nakládání s majetkem třeba schválení soudu.

Běžné majetkové záležitosti vyřizují zákonní zástupci za zastoupeného sami. Nikoliv běžné majetkové záležitosti vyžadují k perfekci právního úkonu schválení soudu. Soud právní úkon, který se neběžné majetkové záležitosti týká, schválí jen tehdy, je-li v zájmu zastupovaného nezletilého dítěte (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. února 2011, sp. zn. 33 Cdo 2912/2008).

Jde-li o běžnou či neběžnou majetkovou záležitost při správě majetku, je třeba posoudit vždy na základě jednotlivých okolností a celkové povahy každého konkrétního případu. Rozhodujícími hledisky pro posouzení toho, zda jde o běžnou záležitost, je nejen absolutní hodnota majetku, jehož se právní úkon týká, ale i majetkové poměry nezletilého a jeho rodiny, jakož i složitost právního úkonu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. února 2011, sp. zn. 33 Cdo 2912/2008).

V právní teorii a soudní praxi jsou za neběžné majetkové záležitosti, které schválení soudu vyžadují, považovány uzavření dědické dohody, odmítnutí dědictví, nedovolání se neplatnosti závěti za nezletilého, nabytí či převod motorového vozidla (nikoli běžného jednostopého), nabytí nemovité věci, popř. jejího podílu nezletilým, uznání dluhu a postoupení pohledávky učiněná za nezletilého, prodej akcií v majetku nezletilého a nakládání se stavebním spořením nezletilého (srov. rozhodnutí uveřejněná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 59/1966, 67/1970, 46/1977, 31/1990, dále s. 96 - 98 příručky Řízení ve věcech práva rodinného před soudy prvního stupně, uveřejněné pod sp. zn. Cpj 228/1981 ve zvláštním čísle Bulletinu Nejvyššího soudu ČSR v r. 1981 a rovněž v databázi ASPI, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2012, sp. zn. 28 Cdo 4740/2010, jakož i Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M. a kol. Občanský zákoník I. § 1-459. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 296 a násl.). Právní úkon přesahující rámec běžné záležitosti při nakládání s majetkem nezletilého dítěte, který za něho učinil zákonný zástupce, aniž byl schválen soudem ve smyslu § 28 obč. zák. není perfektní a nemůže vyvolat zamýšlené právní následky (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2011, sp. zn. 21 Cdo 1433/2011).

V rozhodnutích Nejvyššího soudu byla v minulosti zásadní okolností pro rozhodnutí, zda je ke konkrétnímu úkonu třeba schválení opatrovnickým soudem, zejména skutečnost (nebo byť i pouhá možnost), že se právní úkon učiněný zákonným zástupcem nezletilého projeví negativně v majetkové sféře nezletilého (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2014, sp. zn. 33 Cdo 2275/2011; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. února 2011, sp. zn. 33 Cdo 2912/2008; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 2011, sp. zn. 21 Cdo 856/2011).

Je tedy zřejmé, že pro posouzení, zda je k nakládání s majetkem nezletilých zákonným zástupcem potřeba schválení opatrovnického soudu ve smyslu ustanovení § 28 obč. zák., je významným hlediskem způsobilost právního úkonu zákonným zástupcem učiněného, negativně zasáhnout do majetkové sféry nezletilého. Nejde však o hledisko jediné, jak se domnívají dovolatelé. Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 20. 9. 2012, sp. zn. 33 Cdo 2289/2011 vyslovil závěr, že podání jakékoliv žaloby je bezesporu neběžnou záležitostí, která může mít daleké dosahy do sféry nezletilého (např. krom vzniklých práv a povinností, o kterých je rozhodováno v řízení, taktéž nutnost hradit náklady soudního řízení) a v rozsudku ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 33 Cdo 2275/2011 připomněl, že ačkoli ustanovení § 28 obč. zák. pojednává výslovně jen o nakládání s majetkem, není důvod se zřetelem k ustanovení § 36 zákona o rodině ve znění účinném do 31. 7. 1998 (povinnost a oprávnění rodičů k zastupování a ke správě záležitostí nezletilých) do okruhu právních úkonů, k jejichž platnosti je potřeba schválení soudu, nezahrnout i jiné, než jen ryze majetkové záležitosti, jestliže jsou s to zasáhnout do majetkové sféry nezletilého, tj. včetně závazků a pohledávek (srovnej Sborník III. Nejvyšší soud, SEVT, 1980, str. 277).

Dalším hlediskem může být skutečnost, zda zákonní zástupci za nezletilé děti svévolně nebo zřejmě bezúspěšně neuplatňují práva či práva zneužívají (srov. § 2 o.s.ř.), například jestliže již ze skutkových tvrzení obsažených žalobě (aniž by bylo třeba provádět dokazování) je nepochybné, že žalobci ve věci nemůže být vyhověno, nebo je zjevné, že důvodem podání žaloby je činit žalovanému obtíže, aniž žaloba sama má nějakou naději na úspěch. Ostatně ani skutečnost, že řízení o náhrady škody nebo jiné újmy způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě, trestu nebo ochranném opatření nebo nesprávným úředním postupem je osvobozeno od placení soudního poplatku (§ 11 odst. 1 písm. m) zák. č. [549/1991](#) Sb. o soudních poplatcích) a že neúspěšným žalobcům v těchto řízeních zpravidla není uložena povinnost k náhradě nákladů řízení (§ 142 o.s.ř.) se nedotýká povinnosti platit náklady řízení (§ 140 odst. 1 o.s.ř.), bude-li nezletilý např. zastoupen advokátem, ať již prostřednictvím rodičů, či uzavře-li nezletilý smlouvu o zastoupení osobou s odbornými znalostmi po 1.1.2014 sám (srov. § 894 odst. 2 o.z.). Bez ohledu na případný výsledek řízení nelze ani přehlédnout, že nezletilému, či jeho zástupci mohou být uloženy k náhradě náklady řízení, které by jinak nebyly vznikly, jestliže je způsobili svým zaviněním nebo jestliže tyto náklady vznikly náhodou, která se jim přihodila (§ 147 odst. 1 o.s.ř.).

Lze tak uzavřít, že podání žaloby proti státu z důvodu tvrzené majetkové a nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem ve smyslu OdpŠk se týká oblasti správy majetku nezletilého dítěte a nelze je považovat za běžnou záležitost, jež by svou povahou patřila do běžné správy jeho majetku. Proto i pro podání žaloby proti státu z důvodu tvrzené majetkové a nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem ve smyslu OdpŠk je třeba schválení opatrovnického soudu podle ustanovení § 179 o.s.ř.

Jelikož je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu napadené rozhodnutí odvolacího soudu správné a Nejvyšší soud zároveň neshledal existenci vad řízení ve smyslu § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř., dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)